

Beroepscode voor psychologen 2024

NIP ψ Nederlands
Instituut van
Psychologen

Woord vooraf

Hierbij bieden wij je de herziene Beroepscode van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) aan: *Beroepscode voor psychologen 2024*. Deze gereviseerde code vervangt die uit 2015 en is op 1 april 2024 in werking getreden na vaststelling door de Ledenraad van het NIP.

Als onderdeel van de professionele standaard geldt de Beroepscode voor alle psychologen. De code biedt hen een leidraad voor het beroepsmatig handelen en is een belangrijk kwaliteitsinstrument van het NIP. Kenmerkend voor het beroep van psychologen is de professionele autonomie en het maken van eigen afwegingen. Psychologen zijn daarom zelf verantwoordelijk voor hun handelen en moeten zich daarvoor kunnen verantwoorden, ook in een klachtprocedure.

De Beroepscode is samengesteld door de Centrale Commissie Beroepsethische Zaken, na een uitgebreid herzieningsproces. In dit proces zijn onder meer meegewogen: vergelijkbare beroepscode's, actuele maatschappelijke ontwikkelingen, veel voorkomende vragen uit het NIP Spreekuur beroepsethiek, recente wet- en regelgeving, jurisprudentie en beroepsethische literatuur. Diverse geledingen en experts binnen en buiten de vereniging zijn geconsulteerd.

De bestaande structuur van de code, met de vier basisprincipes en de uitwerking hiervan in nadere richtlijnen, is bij deze herziening ongewijzigd gebleven. Wel zijn artikelen toegevoegd, verplaatst, aangescherpt of naar veranderde maatstaven opnieuw geformuleerd.

Ter ondersteuning van het gebruik van de Beroepscode in de praktijk biedt het NIP handreikingen, wegwijzers en webinars (www.psynip.nl). Deze informatie wordt regelmatig bijgehouden, juist omdat beroepsethiek geen statisch, maar een dynamisch geheel is.

Utrecht, maart 2024

Inleiding

Psychologen zijn in de Nederlandse samenleving in uiteenlopende werkvelden werkzaam. Zij werken aan het vergroten van wetenschappelijke en professionele kennis over menselijk gedrag en beleving. Zij zetten hun kennis in om cliënten, cliëntsystemen, organisaties, bedrijven en overheden goed onderbouwde keuzes te kunnen laten maken. Op deze wijze dragen zij positief bij aan maatschappelijke vraagstukken als mentale gezondheid en welzijn, ongewenste ongelijkheid, goed onderwijs, gezonde arbeidsverhoudingen, de zorgen rond klimaatverandering en rechtvaardigheid. Dit doen psychologen vanuit verschillende rollen, zoals bijvoorbeeld onderzoeker, diagnosticus, behandelaar, docent, consultant, projectleider of getuige-deskundige. In dit werk spelen waarden en normen een grote rol. In deze Beroepscode zijn deze onder woorden gebracht.

Waarom een Beroepscode?

De Beroepscode van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) beschrijft aan welke ethische uitgangspunten en regels psychologen zich houden bij de uitoefening van hun vak.

De Beroepscode heeft verschillende functies. Voor psychologen is de code een belangrijke ondersteuning bij het maken van ethische afwegingen in hun werkzaamheden. De beroepsethiek is een centraal onderdeel van hun professioneel handelen. Reflectie op de beroepsethiek onderbouwt en vergroot de professionaliteit. De externe druk op de professionele autonomie van psychologen neemt toe, bijvoorbeeld van de zijde van diverse overheden en organisaties. Dit maakt de ethische weerbaarheid

van psychologen des te belangrijker. Hun positie vraagt om heldere antwoorden en een anticiperende houding. Voor hen die gebruik maken van de diensten van een psycholoog, kan de code duidelijkheid bieden over wat men van een psycholoog mag verwachten. Met de Beroepscode wil de beroepsvereniging naar de samenleving duidelijk maken voor welke waarden psychologen staan in hun beroepsuitoefening. Van hen mag ethische sensitiviteit en zorgvuldig handelen worden verwacht.

De Beroepscode vormt ook de beoordelingsmaatstaf wanneer psychologen hun activiteiten verantwoorden in het kader van een klachtenprocedure. Dit geldt uiteraard voor de tuchtcolleges van het NIP, namelijk het College van Toezicht en het College van Beroep. Bij deze colleges kunnen cliënten een klacht indienen over het handelen van een psycholoog, die lid is van het NIP. Maar ook andere instanties, zoals de Tuchtcolleges voor de Gezondheidszorg, die door de overheid zijn ingesteld, kijken naar de Beroepscode om te bepalen wat gangbaar is en passend wordt geacht binnen de beroepsgroep van psychologen. Daarmee is de Beroepscode een onderdeel van de professionele standaard voor psychologen.

Wat is een Beroepscode?

De Beroepscode is een leidraad of ethisch kompas voor psychologen in hun beroepsmatig handelen. De code is echter geen eenduidige handleiding, die zonder nadere overwegingen uitsluitend geeft over wat in elke situatie de juiste handelswijze is. De psycholoog weegt en past de basisprincipes en de richtlijnen in concrete situaties toe. Dit is diens eigen verantwoordelijkheid. Het kan hierbij

voorkomen dat in een gegeven situatie verschillende basisprincipes of richtlijnen gelijktijdig geldig zijn, maar met elkaar op gespannen voet staan. In zo'n situatie is er sprake van een ethisch dilemma. Er zijn verschillende methodieken om hierbij tot een verantwoorde keuze te komen. Ook het raadplegen van ervaren collega's of de beroepsvereniging kan behulpzaam zijn om een verantwoorde beslissing te nemen.

Voor alle psychologen?

De Beroepscode is ontwikkeld binnen het NIP en heeft voor alle leden van de vereniging bindende kracht (artikel 4 lid 1 van de Statuten). Het volgt echter uit de aard van de Beroepscode als onderdeel van de professionele standaard dat de code geldig is voor de beroepsuitoefening van alle psychologen uit alle werkvelden, in allerlei verschillende rollen en ook voor psychologen die in hun beroepsmatig handelen geen cliëntrelaties aangaan.

Hoe is de Beroepscode opgebouwd?

De code start met de definitie van een aantal begrippen. Deze zijn van belang om de betekenis en de strekking van veel artikelen goed te begrijpen.

Centraal in de Beroepscode staan vier basisprincipes:

- Verantwoordelijkheid
- Integriteit
- Respect
- Deskundigheid

Deze basisprincipes worden in de NIP-code uitgewerkt in richtlijnen die concreter en specifiek zijn, bijvoorbeeld welke informatie aan de cliënt verstrekt dient te worden bij het starten van de professionele relatie. Deze richtlijnen dienen als wegwijzer voor de ethische besluitvorming van de psycholoog in een concrete situatie. Sommige richtlijnen houden verband met meerdere principes.

Om die reden is een uitgebreid register aan de code toegevoegd. Dit vereenvoudigt het zoeken naar artikelen over een bepaald onderwerp.

De Beroepscode is nauw verbonden met wet- en regelgeving. Immers ook daarin zijn ethische principes belangrijke vertrekpunten. De code verwijst ook expliciet naar wet- en regelgeving.

Sommige formuleringen uit de code zijn algemeen van aard, andere zijn specifiek geformuleerd. Echter: hoe algemeen of specifiek een artikel ook is geformuleerd, de psycholoog is zelf verantwoordelijk voor de toepassing van de artikelen in concrete situaties.

Waar komen de principes en de uitwerking daarvan vandaan?

De Beroepscode voor psychologen kent al een lange geschiedenis en blijft een dynamisch geheel. Ontwikkelingen binnen zowel het vakgebied als in de samenleving leiden tot een voortdurende bezinning op de code. Deze bezinning is nationaal en internationaal. Dit heeft onder meer geleid tot de formulering van de *Universal Declaration of Ethical principles for Psychologists*. Binnen Europa kennen we de Meta-code en de Model-code van de European Federation of Psychological Associations (EFPA). Dit zijn voorbeeldcodes, die bedoeld zijn als model en kader voor nationale codes, zoals de NIP-Beroepscode. Dat de Nederlandse code past binnen deze internationale kaders is niet zo verwonderlijk, omdat deze kaders ook juist mede vanuit onze Nederlandse ervaring zijn ontwikkeld. Naast deze ontwikkelingen binnen het vakgebied is ook de maatschappelijke context van belang. In dit kader valt te wijzen op nationale en internationale wetgeving. We noemen daarvan expliciet de Grondwet, het Europees verdrag inzake de Rechten van de Mens (EVRM), het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) en het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. De verplichtingen die hieruit voortvloeien

voor psychologen zijn waar mogelijk opgenomen in de code. Verder mag van hen verwacht worden dat zij ook oog hebben voor deze rechten wanneer deze het kader van hun professionele werk raken, zoals bijvoorbeeld het geval is bij het werken met kinderen of vluchtelingen.

Scherp blijven

Het hoort bij de beroepsuitoefening van psychologen om regelmatig de beroepsethische aspecten van het eigen beroepsmatig handelen onder collega's kritisch tegen het licht te houden. Dit kan bijvoorbeeld in vormen van intervisie of in een collegiaal overleg. Psychologen werken loyaal en coöperatief mee als hen om een toelichting op hun handelen wordt gevraagd. De Beroepscode is van alle psychologen en vormt een robuust uitgangspunt voor het gesprek over een zorgvuldige beroepsuitoefening.

Inhoud

Deel 1: Algemeen deel

1. Algemeen deel

1.1 Algemeen	13
Artikel 1 Begrippen	13
1.1 Beroepsmatig handelen	13
1.2 Betrokkene	13
1.3 Professionele relatie	13
1.4 Cliënt	13
1.5 Cliëntsysteem	13
1.6 Derden	13
1.7 Opdracht	13
1.8 Opdrachtgever	13
1.9 Externe opdrachtgever	13
1.10 Verwijzer	13
1.11 Wettelijk vertegenwoordiger(s)	13
1.12 Gerichte toestemming	13
1.13 Gegevens	14
1.14 Dossier	14
1.15 Persoonlijke werkaantekeningen	14
1.16 Gegevensverstrekking	14
1.17 Rapportage	14
1.18 Professionele standaard	14
1.2 Algemene bepaling	14
Artikel 2 Zorgvuldigheid	14

1.3 Bijzondere omstandigheden	14
Artikel 3 Afwijken van de Beroepscode	14
Artikel 4 Afwijken van de Beroepscode vanwege specifieke wettelijke regels	14
Artikel 5 Wettelijk vereiste nakoming van de opdracht	14
1.4 Vertegenwoordiging van de cliënt	15
Artikel 6 Minderjarige cliënt	15
Artikel 7 Informatie aan de ouder zonder gezag	15
Artikel 8 Meerderjarige wilsonbekwame cliënt	15
2. De basisprincipes	
Artikel 9 Verantwoordelijkheid	16
Artikel 10 Integriteit	16
Artikel 11 Respect	16
Artikel 12 Deskundigheid	16
3. Uitwerking van de basisprincipes in richtlijnen	
3.1 Verantwoordelijkheid	17
3.1a De kwaliteit van het beroepsmatig handelen	17
Artikel 13 Zorg voor kwaliteit	17
Artikel 14 Zorgvuldig handelen	17
Artikel 15 Professionele standaard	17
Artikel 16 Zorgvuldigheid en voorzichtigheid bij nieuwe methoden	17
Artikel 17 Vertrouwen in de psychologie en psychologiebeoefening	17
3.1b Continuïteit van het beroepsmatig handelen	17
Artikel 18 Continuïteit van de professionele relatie	17
Artikel 19 Volledigheid, noodzakelijkheid en actualiteit van het dossier	17
Artikel 20 Verantwoordelijkheid na beëindiging van de professionele relatie	17

3.1c Voorkómen en beperken van schade	18
Artikel 21 Negatieve ervaringen	18
Artikel 22 Uitspraken over personen	18
Artikel 23 Ingrijpende indirecte effecten van het beroepsmatig handelen	18
Artikel 24 Voorkómen en beperken van dierenleed	18
 3.1d Voorkómen van misbruik	18
Artikel 25 Voorkómen van misbruik van resultaten	18
Artikel 26 Voorkómen van onbedoeld gebruik en misbruik van rapportage	18
Artikel 27 Inspanningen van de psycholoog om misbruik van rapportage tegen te gaan	18
 3.1e De psycholoog en diens werkomgeving	18
Artikel 28 Vrijheid om te kunnen handelen conform de Beroepscode	18
Artikel 29 Medeverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het team	19
Artikel 30 Verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van medewerkers	19
Artikel 31 Hulp en steun aan collega's, studenten en supervisanten	19
Artikel 32 Collegiaal appèl	19
 3.1f Verantwoording	19
Artikel 33 Afleggen van verantwoording	19
Artikel 34 Bewaartermijn van het dossier	19
Artikel 35 Verweer met behulp van het dossier	19
Artikel 36 Medewerking aan behandeling van een klacht	19
 3.2 Integriteit	20
3.2a Betrouwbaarheid	20
Artikel 37 Voorwaarden voor aanvang en voortzetting van de professionele relatie	20
Artikel 38 Reden tot beëindiging van de professionele relatie	20
Artikel 39 Onafhankelijkheid en objectiviteit in het beroepsmatig handelen	20
 3.2b Eerlijkheid	20
Artikel 40 Voorkómen van misleiding	20
Artikel 41 Geen misbruik van kennis, vaardigheden of overwicht	20
Artikel 42 Vermelden van deskundigheid	20

Artikel 43	Geen irreële verwachtingen wekken	20
Artikel 44	Bronvermelding	20
Artikel 45	Zorgvuldigheid in het verkrijgen en weergeven van gegevens	20

3.2c Rolintegriteit 21

Artikel 46	Nalatenschappen en geschenken	21
Artikel 47	Niet oneigenlijk bevorderen van persoonlijke belangen	21
Artikel 48	Onderkennen van onverenigbare belangen	21
Artikel 49	Niet aanvaarden van onverenigbare opdrachten	21
Artikel 50	Vermijden van het vermengen van professionele rollen	21
Artikel 51	Vermijden van het vermengen van professionele en niet-professionele rollen	21
Artikel 52	Geen seksuele gedragingen ten opzichte van de cliënt	21
Artikel 53	Geen seksuele relatie met de cliënt	21
Artikel 54	Persoonlijke relatie na het beëindigen van de professionele relatie	21

3.3 Respect 22

3.3a Algemeen 22

Artikel 55	Respect voor kennis, inzicht en ervaring	22
Artikel 56	Respect voor psychische en lichamelijke integriteit	22
Artikel 57	Respect voor eigenheid en diversiteit	22

3.3b Autonomie en zelfbeschikking 22

Artikel 58	Respect voor autonomie en zelfbeschikking	22
Artikel 59	Respectvol handelen bij beperkte zelfbeschikking	22
Artikel 60	Toestemming bij aangaan of voortzetten van de professionele relatie	22
Artikel 61	Aangaan en voortzetten van de professionele relatie	22
Artikel 62	Informatie bij het aangaan en voortzetten van de professionele relatie	22
Artikel 63	Dezelfde informatie voor externe opdrachtgever en cliënt	23
Artikel 64	Overleg over invulling van de professionele relatie	23
Artikel 65	Informatie en instemming bij professionele activiteiten in ruimere zin	23
Artikel 66	Inzage in en afschrift van het dossier	23
Artikel 67	Toegankelijkheid van het dossier	23
Artikel 68	Verbetering van, aanvulling op of verwijdering van gegevens in het dossier	24
Artikel 69	Recht op vernietiging van het dossier	24

3.3c Vertrouwelijkheid	24
Artikel 70 Geheimhouding	24
Artikel 71 Ruimtelijke privacy	24
Artikel 72 Zorgvuldigheid in de communicatie	24
Artikel 73 Geheimhouding bij rapportage en gegevensverstrekking	24
Artikel 74 Doorbreken van de geheimhouding	24
Artikel 75 Informatie over het doorbreken van de geheimhouding	25
Artikel 76 Reikwijdte van het doorbreken van de geheimhouding	25
Artikel 77 Beroep op verschoning	25
Artikel 78 Vertrouwelijkheid jegens andere personen dan cliënt	25
Artikel 79 Vertrouwelijkheid jegens personen in een cliëntsysteem	25
Artikel 80 Beveiliging van het dossier	25
 3.3d Gegevensverstrekking	25
Artikel 81 Gegevensverstrekking aan derden	25
Artikel 82 Verstrekking van gegevens zonder toestemming	25
Artikel 83 Wettelijk verplichte verstrekking van gegevens	26
Artikel 84 Gegevensverstrekking aan medewerkers	26
Artikel 85 Informatieverstrekking voor wetenschappelijk onderzoek	26
Artikel 86 Gegevens voor publicaties, onderwijs, kwaliteitszorg, supervisie en intervisie	26
Artikel 87 Verstrekking van gegevens over een ander dan de cliënt	26
Artikel 88 Verplichtingen jegens de externe opdrachtgever	26
 3.3e Rapportage	26
Artikel 89 Rapportage in opdracht van de cliënt	26
Artikel 90 Toestemmingsvereiste voor rapportage aan derden	26
Artikel 91 Rapportage aan derden	26
Artikel 92 Gelegenheid tot inzage voorafgaand aan de rapportage	27
Artikel 93 Mondelinge rapportage aan een derde	27
Artikel 94 Correctie, aanvulling of verwijdering van gegevens in de rapportage	27
Artikel 95 Blokkeren van de rapportage aan de externe opdrachtgever	27
Artikel 96 Inzage- en blokkeringsrecht bij rapportage over een cliëntsysteem	27
Artikel 97 Rapporteren over anderen dan de cliënt	27
Artikel 98 Rapportage beperken tot noodzakelijke gegevens	28

3.4 Deskundigheid 28

Artikel 99	Noodzaak van kritische bezinning	28
Artikel 100	Kennis van wettelijke bepalingen	28
Artikel 101	In stand houden en ontwikkelen professionele deskundigheid	28
Artikel 102	Gebruik van doeltreffende en doelmatige methoden	28
Artikel 103	Professionele en persoonlijke beperkingen	28
Artikel 104	Grenzen van de eigen deskundigheid	28
Artikel 105	Grenzen van het domein van de psychologiebeoefening	28
Artikel 106	Kwalificatie	29
Artikel 107	Wetenschappelijke basis van het beroepsmatig handelen	29
Artikel 108	Voorkómen van verminderd vermogen tot verantwoorde beroepsuitoefening	29
Artikel 109	Staken van het beroepsmatig handelen bij verminderd vermogen	29

Deel 2: Trefwoordenregister 31

Deel 1: Algemeen

1. Algemeen

1.1 Algemeen

Artikel 1 Begrippen

In de Beroepscode worden de volgende begrippen gehanteerd:

1.1 *Beroepsmatig handelen*

Alle handelingen die de psycholoog verricht in diens hoedanigheid of functie van psycholoog of gebruik maakt van de aanduiding psycholoog.

1.2 *Betrokkene*

Elke persoon die direct of indirect is betrokken bij het beroepsmatig handelen van de psycholoog of die daardoor in zijn belangen wordt geraakt.

1.3 *Professionele relatie*

De relatie die de psycholoog aangaat met een of meer personen, gericht op behandeling, begeleiding, advisering of psychologisch onderzoek.

1.4 *Cliënt*

De persoon met wie de psycholoog een professionele relatie aangaat, onderhoudt, of onderhouden heeft.

1.5 *Cliëntsysteem*

Een aantal personen in hun onderling functioneren, met wie de psycholoog een professionele relatie aangaat, onderhoudt, of onderhouden heeft.

1.6 *Derden*

Alle anderen dan de cliënt of het cliëntsysteem.

1.7 *Opdracht*

Omvat zowel de vraagstelling die aan het beroepsmatig handelen ten grondslag ligt, als de afspraken over voortgang, procedurele aspecten en rapportage en de financiële afwikkeling van de opdracht.

1.8 *Opdrachtgever*

De cliënt of het cliëntsysteem, dan wel de externe opdrachtgever door wie de opdracht wordt gegeven.

1.9 *Externe opdrachtgever*

De persoon of rechtspersoon die opdracht heeft gegeven tot enige vorm van beroepsmatig handelen, maar die niet zelf de cliënt of het cliëntsysteem is, en evenmin de verwijzer.

1.10 *Verwijzer*

De beroepsbeoefenaar op wiens advies de cliënt een professionele relatie met de psycholoog aangaat.

1.11 *Wettelijk vertegenwoordiger(s):*

- de ouder(s) van de minderjarige cliënt, die het ouderlijk gezag uitoefent of uitoefenen, dan wel diens voogd;
- de door de rechter benoemde curator of mentor van de meerderjarige cliënt.

1.12 *Gerichte toestemming*

De toestemming tot enig handelen, die een betrokkene geeft aan de psycholoog nadat deze de aard, de bedoeling, de mogelijke consequenties en de reikwijdte van dat handelen expliciet heeft duidelijk gemaakt.

1.13 *Gegevens*

Alle op een persoon herleidbare data die in welke vorm dan ook bewaard worden, waaronder begrepen audiovisuele middelen en elektronische databestanden.

1.14 *Dossier*

De op een cliënt of cliëntsysteem betrekking hebbende verzameling van alle gegevens, die de psycholoog in zijn beroepsmatig handelen heeft verkregen en die deze bewaart vanwege hun relevantie voor kwaliteit en continuïteit van de professionele relatie. Persoonlijke werkaantekeningen van de psycholoog behoren niet tot het dossier.

1.15 *Persoonlijke werkaantekeningen*

De aantekeningen die de psycholoog maakt ter ondersteuning van diens eigen voorlopige gedachtevorming. Ze zijn tijdelijk van aard, niet noodzakelijk voor een goede beroepsuitoefening en niet bedoeld voor anderen.

1.16 *Gegevensverstrekking*

Het aan derden ter beschikking stellen van gegevens zoals die in het dossier aanwezig zijn, anders dan in de vorm van een rapportage.

1.17 *Rapportage*

Alle tot één of meer personen herleidbare bevindingen, beoordelingen of adviezen, die mondeling of schriftelijk worden uitgebracht.

1.18 *Professionele standaard*

Het geheel van normen die invulling geven aan wat psychologen verstaan onder een kwalitatief goede en verantwoorde beroepsuitoefening, zoals te vinden in de Beroepscode, kwaliteitsstandaarden, gedragsregels, veldnormen, uitspraken van de tuchtcolleges, handreikingen en relevante wet- en regelgeving.

1.2 Algemene bepaling

Artikel 2

Zorgvuldigheid

Psychologen nemen in de uitoefening van hun beroep de zorgvuldigheid in acht door te handelen naar de Beroepscode.

1.3 Bijzondere omstandigheden

Artikel 3

Afwijken van de Beroepscode

Als de uitzonderlijke situatie zich voordoet dat psychologen redenen hebben om af te wijken van de door de Beroepscode voorgeschreven richtlijn, dan dienen zij een vakgenoot of de beroepsvereniging te raadplegen. Dit doen zij voordat zij beslissen over hun handelwijze. Als de genomen beslissing afwijkt van de Beroepscode, moet deze grondig worden gemotiveerd. Uit de motivering laten psychologen blijken dat zij daarbij een zorgvuldige afweging hebben gemaakt.

Artikel 4

Afwijken van de Beroepscode vanwege specifieke wettelijke regels

Als specifieke wettelijke regels psychologen verplichten af te wijken van enige bepaling van de Beroepscode, dan streven psychologen ernaar zoveel mogelijk de overige bepalingen van de Beroepscode te volgen.

Artikel 5

Wettelijk vereiste nakoming van de opdracht

Als de professionele relatie tot stand komt als gevolg van een opdracht door een externe opdrachtgever die een door de wet toegekende bevoegdheid heeft nakoming van de opdracht te eisen, dan blijven de rechten van de cliënt gehandhaafd voor zover dit niet strijdig is met de regels die op deze opdrachtrelatie van toepassing zijn.

1.4 Vertegenwoordiging van de cliënt

Artikel 6

Minderjarige cliënt

Als de cliënt minderjarig is en de leeftijd van 12 jaar nog niet heeft bereikt, worden de in de Beroepscode aan hem toegekende rechten uitgeoefend door diens wettelijk vertegenwoordiger(s), tenzij de psycholoog gegronde redenen heeft om aan te nemen dat de belangen van de cliënt ernstig zouden worden geschaad door de betrokkenheid van de wettelijke vertegenwoordiger(s) bij de professionele relatie.

Heeft een cliënt de leeftijd van 12 jaar maar nog niet die van 16 jaar bereikt, dan komt de psycholoog de uit de Beroepscode voortvloeiende verplichtingen na jegens de cliënt, alsmede jegens diens wettelijk vertegenwoordiger(s).

Heeft de cliënt de leeftijd van 16 jaar bereikt, dan komt de psycholoog de uit de Beroepscode voortvloeiende verplichtingen na jegens de cliënt, tenzij deze niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van diens belangen ter zake.

Artikel 7

Informatie aan de ouder zonder gezag

Als slechts één der ouders het ouderlijk gezag heeft over de minderjarige cliënt, dan verschaft de psycholoog de ouder zonder gezag desgevraagd informatie op hoofdlijnen, tenzij de psycholoog deze informatie ook niet zou verschaffen aan de ouder met gezag of dit in strijd zou zijn met de belangen van de minderjarige cliënt.

Artikel 8

Meerderjarige wilsonbekwame cliënt

Als de cliënt meerderjarig is, maar niet in staat tot een redelijke waardering van diens belangen ter zake, worden de in de code aan hem of haar toegekende rechten uitgeoefend door diens wettelijke vertegenwoordiger. Als er geen wettelijk vertegenwoordiger is benoemd, worden de rechten uitgeoefend door een vertegenwoordiger die door

de cliënt is aangewezen. Heeft de cliënt dit niet kunnen doen, dan laat de psycholoog de rechten van de cliënt uitoefenen door de echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel, respectievelijk de ouder, kind, broer of zus, grootouder of kleinkind van de cliënt, tenzij de cliënt dat niet wenst of de psycholoog dat niet in het belang van de cliënt acht. Ook als er sprake is van een vertegenwoordiging zoals boven vermeld, dan nog betrekken psychologen de meerderjarige wilsonbekwame cliënt waar mogelijk bij de uitoefening van diens rechten.

Beslissingen van de genoemde vertegenwoordigers worden door psychologen niet gevolgd als zij in de gegeven omstandigheden van oordeel zijn dat dit zou strijden met de belangen van de cliënt.

2. De basisprincipes

Artikel 9

Verantwoordelijkheid

Psychologen onderkennen hun professionele en wetenschappelijke verantwoordelijkheid ten opzichte van de betrokkenen, hun omgeving en de maatschappij. Psychologen zijn verantwoordelijk voor hun beroepsmatig handelen. Voor zover dat in hun vermogen ligt zorgen zij ervoor dat hun diensten en de resultaten van hun handelen niet worden misbruikt.

Artikel 10

Integriteit

Psychologen streven naar integriteit in de wetenschapsbeoefening, het onderwijs en de toepassing van de psychologie. In hun handelen betonen psychologen eerlijkheid, gelijkwaardige behandeling en openheid tegenover betrokkenen. Zij scheppen tegenover alle betrokkenen duidelijkheid over de rollen die zij vervullen en handelen in overeenstemming daarmee.

Artikel 11

Respect

Psychologen tonen respect voor de fundamentele rechten en waardigheid van betrokkenen. Zij respecteren het recht van betrokkenen op privacy en vertrouwelijkheid. Zij respecteren en bevorderen diens zelfbeschikking en autonomie, voor zover dat te verenigen is met de andere professionele verplichtingen van de psychologen en met de wet.

Artikel 12

Deskundigheid

Psychologen streven naar het verwerven en handhaven van een hoog niveau van deskundigheid in hun beroepsuitoefening. Zij nemen de grenzen van hun deskundigheid in acht en de beperkingen van hun ervaring. Zij bieden alleen diensten aan waarvoor zij door opleiding, training en ervaring zijn gekwalificeerd. Datzelfde geldt ook voor de methoden en technieken die zij gebruiken.

3. Uitwerking van de basisprincipes in richtlijnen

3.1 Verantwoordelijkheid

3.1a De kwaliteit van het beroepsmatig handelen

Artikel 13

Zorg voor kwaliteit

Psychologen zorgen voor een goede kwaliteit van hun beroepsmatig handelen.

Artikel 14

Zorgvuldig handelen

Psychologen zijn zorgvuldig in hun handelen en nalaten.

Artikel 15

Professionele standaard

Psychologen handelen in hun beroepsuitoefening volgens de professionele standaard. Zij dragen naar vermogen bij aan het ontwikkelen van normen en standaarden in hun vakgebied.

Artikel 16

Zorgvuldigheid en voorzichtigheid bij nieuwe methoden

Psychologen gaan zorgvuldig en voorzichtig te werk bij het toepassen van nieuwe methoden of het betreden van nieuwe toepassingsgebieden.

Artikel 17

Vertrouwen in de psychologie en psychologiebeoefening

Psychologen onthouden zich van gedragingen waarvan zij weten of redelijkerwijs kunnen voorzien dat deze het vertrouwen in de wetenschap van de psychologie, de psychologiebeoefening of in collega's kunnen schaden.

3.1b Continuïteit van het beroepsmatig handelen

Artikel 18

Continuïteit van de professionele relatie

Psychologen zijn verantwoordelijk voor de continuïteit van de professionele relatie. Als dat nodig is, schakelen zij daarbij andere deskundigen in. Zij treffen maatregelen om zich er van te verzekeren dat een of meer vakgenoten hun professionele werkzaamheden overnemen dan wel afronden, als zij om welke reden dan ook genooddaakt zijn de professionele relatie te onderbreken of voortijdig af te breken. Psychologen zijn verantwoordelijk voor een adequate overdracht.

Artikel 19

Volledigheid, noodzakelijkheid en actualiteit van het dossier

Psychologen bewaren alle gegevens die noodzakelijk zijn in het kader van de professionele relatie in het dossier. Zij zorgen er voor dat het dossier altijd zodanig bijgewerkt is dat bij een onvoorziene afwezigheid van hun kant, een deskundige vakgenoot de professionele relatie kan voortzetten.

Artikel 20

Verantwoordelijkheid na beëindiging van de professionele relatie

Psychologen geven zich er rekenschap van dat na de formele beëindiging van de professionele relatie de professionele verantwoordelijkheid ten opzichte van de betrokkenen niet zonder meer ophoudt te bestaan. Na de beëindiging daarvan kan er nog steeds sprake zijn van belangentegenstellingen of een ongelijke machtsverhouding tussen de psycholoog en betrokkenen. Evenzeer blijft hun professionele verantwoordelijkheid ten opzichte van betrokkenen bestaan waar deze rechtstreeks voortvloeit uit de voorafgaande professionele relatie.

3.1c Voorkómen en beperken van schade

Artikel 21

Negatieve ervaringen

Psychologen stellen betrokkenen niet bloot aan negatieve ervaringen tenzij dat noodzakelijk is voor het bereiken van het doel van hun beroepsmatig handelen en het de enige manier is waarop dat doel kan worden bereikt. In dat geval trachten zij zo veel mogelijk de gevolgen van de negatieve ervaringen voor de betrokkenen te beperken of te neutraliseren.

Artikel 22

Uitspraken in de media over personen

Wanneer psychologen professionele uitspraken in de media doen over personen, al dan niet met hun toestemming, betrachten zij daarbij terughoudendheid. Zij geven zich rekenschap van hun verantwoordelijkheid om schade te voorkomen.

Artikel 23

Ingrijpende indirecte effecten van het beroepsmatig handelen

Psychologen geven zich rekenschap van het feit dat hun beroepsmatig handelen niet alleen directe gevolgen kan hebben maar ook ingrijpende indirecte effecten. Als dat het geval is, dan spannen zij zich in om, voor zover dat in hun vermogen ligt, schade te voorkomen.

Artikel 24

Voorkomen en beperken van dierenleed

Als psychologen in hun wetenschappelijk onderzoek werken met proefdieren, dan geldt de voorgaande bepaling met betrekking tot de zorg en de behandeling van deze dieren.

3.1d Voorkómen van misbruik

Artikel 25

Voorkómen van misbruik van resultaten

Psychologen zorgen ervoor, voor zover dat in hun macht

ligt, dat geen misbruik wordt gemaakt van de resultaten van hun beroepsmatig handelen.

Artikel 26

Voorkómen van onbedoeld gebruik en misbruik van rapportages

Psychologen treffen maatregelen om te voorkomen dat een rapportage wordt gebruikt voor een ander doel dan waarvoor deze is opgesteld. Daartoe dient in de rapportage te worden vermeld dat deze van vertrouwelijke aard is. Bovendien wordt vermeld dat de conclusies alleen betrekking hebben op de aan de rapportage ten grondslag liggende doel- of vraagstelling en niet zonder meer kunnen dienen voor de beantwoording van andere vragen. Ook wordt in de rapportage vermeld na verloop van welke termijn de conclusies redelijkerwijs hun geldigheid verloren kunnen hebben.

Artikel 27

Inspanningen van de psycholoog om misbruik van rapportage tegen te gaan

Wanneer het psychologen bekend is dat een externe opdrachtgever niet handelt in overeenstemming met het voorgaande artikel, wijzen zij deze op diens onjuiste handelwijze.

3.1e De psycholoog en diens werkomgeving

Artikel 28

Vrijheid om te kunnen handelen conform de Beroepscode

Psychologen zijn volledig verantwoordelijk voor hun beroepsmatig handelen, ongeacht hun verplichtingen jegens een eventuele werkgever of leidinggevende. Voor zover van betekenis, zorgen psychologen er voor dat een ieder in hun werkomgeving op de hoogte is van de eisen die de Beroepscode aan hen stelt en zij verzekeren zich van de nodige vrijheid en veiligheid om te kunnen handelen naar die eisen.

Artikel 29***Medeverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het team***

Onverminderd de verantwoordelijkheid voor het eigen professioneel handelen dragen psychologen medeverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het team waarvan zij deel uitmaken.

Artikel 30***Verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van medewerkers***

Psychologen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het werk van degenen die onder hun directe leiding meewerken aan de uitvoering van opdrachten, waarvoor zij zelf de professionele verantwoordelijkheid dragen. Als deze medewerkers niet vanuit hun beroep of functie aan eigen beroepsethische regels zijn onderworpen, wijzen zij hen op de afgeleide verplichtingen uit deze Beroepscode, in het bijzonder op de geheimhoudingsverplichting. Zij vergewissen zich van de kwaliteit van degenen die zij bij hun beroepsmatig handelen anderszins inschakelen.

Artikel 31***Hulp en steun aan collega's, studenten en supervisanten***

Op grond van hun deskundigheid en ervaring verlenen psychologen hulp en steun aan collega's, studenten en supervisanten om ertoe bij te dragen dat zij het beroep professioneel en ethisch verantwoord kunnen uitoefenen. Zij onthouden zich van gedragingen die hen daarin kunnen schaden.

Artikel 32***Collegiaal appèl***

Psychologen volgen het beroepsmatig handelen van collega-psychologen kritisch en stellen dat handelen ter discussie als daartoe aanleiding is. Zij spreken hen erop aan als zij menen dat deze collega's in strijd met de Beroepscode handelen of hebben gehandeld. Zij zorgen er voor dat de belangen van cliënten door dit aanspreken niet worden geschaad. Is een collega niet bereid diens handelen in een collegiaal gesprek te verantwoorden of volhardt deze collega in het verondersteld ethisch onjuiste handelen, dan kan een klacht of een melding overwogen

worden. Psychologen doen geen melding over een collega en dienen geen klacht in tegen een collega voordat hen is gebleken dat deze collega weigert diens handelen te verantwoorden in een collegiaal dispuut of volhardt in het veronderstelde ethisch onjuiste handelen.

3.1f Verantwoording**Artikel 33*****Afleggen van verantwoording***

Psychologen houden van hun professionele activiteiten op zodanige wijze aantekening in het dossier, dat zij in staat zijn van hun handelwijze verantwoording af te leggen.

Artikel 34***Bewaartermijn van het dossier***

Na beëindiging van de professionele relatie bewaart de psycholoog het dossier een jaar of zoveel langer als noodzakelijk is voor het doel waarvoor het dossier is aangelegd. Indien van toepassing houdt de psycholoog zich aan een wettelijk voorgeschreven bewaartermijn. Het dossier wordt niet langer bewaard dan de van tevoren vastgestelde of voorgeschreven termijn. Bij het verstrijken van de bewaartermijn vernietigt de psycholoog het dossier, tenzij er een klacht tegen hem of haar is ingediend en de klachtbehandeling nog niet is afgerond.

Artikel 35***Verweer met behulp van het dossier***

Als er een klacht tegen de psycholoog wordt ingediend kan de psycholoog zich verweren met behulp van het dossier, voor zover het gegevens betreft die voor de beoordeling van de klacht van betekenis zijn.

Artikel 36***Medewerking aan behandeling van een klacht***

Psychologen verlenen hun medewerking aan de behandeling van een klacht, als die tegen hen wordt ingesteld. Zij zullen naar beste weten de vragen van de tuchtcolleges of klachtencommissies beantwoorden en aan hun verzoeken voldoen.

3.2 Integriteit

3.2a Betrouwbaarheid

Artikel 37

Voorwaarden voor aanvang en voortzetting van de professionele relatie

Psychologen dienen een professionele relatie alleen aan te vangen of voort te zetten als dit professioneel en ethisch verantwoord is.

Artikel 38

Reden tot beëindiging van de professionele relatie

Psychologen zetten de professionele relatie niet voort als daar professioneel geen grond meer voor bestaat of als dat niet langer op een professioneel verantwoorde manier mogelijk is. Zij zorgen ervoor dat de professionele relatie in overleg met de cliënt of het cliëntsysteem zorgvuldig wordt afgerond en dat daarover geen misverstanden blijven bestaan.

Artikel 39

Onafhankelijkheid en objectiviteit in het beroepsmatig handelen

Psychologen zorgen ervoor dat zij in hun beroepsmatig handelen onafhankelijk en objectief kunnen optreden. Zij laten hun beroepsmatig handelen niet zodanig beïnvloeden, dat zij hun werkwijze en de resultaten daarvan professioneel niet kunnen verantwoorden.

3.2b Eerlijkheid

Artikel 40

Voorkómen van misleiding

Psychologen voorkomen misleiding in hun beroepsmatig handelen. Als tijdelijke misleiding onvermijdelijk is, zorgen psychologen ervoor dat de daaruit ontstane misverstanden zo spoedig mogelijk worden weggenomen.

Artikel 41

Geen misbruik van kennis, vaardigheden of overwicht

Psychologen maken geen misbruik van hun psychologische kennis en vaardigheden of van het overwicht dat voortvloeit uit hun deskundigheid of positie.

Artikel 42

Vermelden van deskundigheid

Psychologen zijn nauwgezet bij het vermelden van hun opleiding en kwalificaties, registraties, ervaring, deskundigheid en titels.

Artikel 43

Geen irreële verwachtingen wekken

Psychologen zorgen ervoor dat met betrekking tot de aard, de effecten en de gevolgen van hun dienstverlening geen verwachtingen worden gewekt die niet op de realiteit gestoeld zijn.

Artikel 44

Bronvermelding

Bij het presenteren of publiceren van bevindingen vermelden psychologen op passende wijze de bronnen waaruit zij hebben geput, voor zover deze bevindingen niet voortkomen uit eigen professionele werkzaamheden. Dit geldt zowel voor schriftelijke als voor mondelinge presentaties of publicaties.

Artikel 45

Zorgvuldigheid in het verkrijgen en weergeven van gegevens

Psychologen zijn zorgvuldig in het verkrijgen en het statistisch bewerken van gegevens en in het weergeven en het verklaren van de resultaten.

3.2c Rolintegriteit

Artikel 46

Nalatenschappen en geschenken

Psychologen accepteren geen nalatenschappen van cliënten. Ook aanvaarden zij geen geschenken die in onevenredige verhouding staan tot de verrichte dienstverlening.

Artikel 47

Niet oneigenlijk bevorderen van persoonlijke belangen

Psychologen laten na in hun beroepsmatig handelen hun zakelijke, persoonlijke, religieuze, politieke of ideologische belangen oneigenlijk te bevorderen.

Artikel 48

Onderkennen van onverenigbare belangen

Psychologen onderkennen de moeilijkheden die kunnen ontstaan doordat cliënt, opdrachtgever en personen die deel uitmaken van een cliëntsysteem onverenigbare belangen kunnen hebben. In een zo vroeg mogelijk stadium expliciteert de psycholoog diens positiekeuze daarbij aan alle betrokkenen.

Artikel 49

Niet aanvaarden van onverenigbare opdrachten

Psychologen aanvaarden geen nieuwe opdracht die niet goed te verenigen is met een reeds eerder aanvaarde opdracht, ook als er geen sprake is van dezelfde cliënt. Bij motivering van zo'n weigering nemen psychologen de vertrouwelijkheid in acht.

Artikel 50

Vermijden van het vermengen van professionele rollen

Psychologen onderkennen de moeilijkheden die kunnen ontstaan uit het gelijktijdig of opeenvolgend vervullen van verschillende professionele rollen ten opzichte van een of meer betrokkenen. Bij voorkeur begeven zij zich niet in een dergelijke positie. Als psychologen onder omstandigheden het vervullen van meer dan een rol na of naast elkaar ten opzichte van betrokkene(n) niettemin aanvaard-

baar vinden, dan scheppen zij daarover duidelijkheid tegenover deze(n).

Artikel 51

Vermijden van het vermengen van professionele en niet-professionele rollen

Psychologen vermengen geen professionele en niet-professionele rollen die elkaar zodanig kunnen beïnvloeden, dat zij niet meer in staat kunnen worden geacht een professionele afstand tot de betrokkene(n) te bewaren of waardoor de belangen van de betrokkene(n) worden geschaad.

Artikel 52

Geen seksuele gedragingen ten opzichte van de cliënt

Psychologen onthouden zich van seksuele toenadering ten opzichte van de cliënt en gaan niet in op dergelijke toenaderingen van diens kant. Zij onthouden zich van gedragingen die seksueel getint zijn of in het algemeen als zodanig kunnen worden opgevat.

Artikel 53

Geen seksuele relatie met de cliënt

Psychologen gaan met de cliënt geen seksuele relatie aan tijdens de professionele relatie, of direct aansluitend daaraan. Ook nadien zijn zij daarin terughoudend. Hetzelfde geldt voor de relaties met andere betrokkenen, waarbij sprake is van een machtsverschil of afhankelijkheid, zoals studenten of supervisanten.

Artikel 54

Persoonlijke relatie na het beëindigen van de professionele relatie

Bij het aangaan van een persoonlijke relatie na het beëindigen van de professionele relatie, vergewissen psychologen zich ervan dat de voorgaande professionele relatie geen onevenredige betekenis meer heeft.

Als het hierbij gaat om een seksuele relatie zijn psychologen er verantwoordelijk voor dat zij desgevraagd kunnen aantonen dat zij bij het aangaan van deze relatie alle

zorgvuldigheid in acht genomen hebben, die van hen als professioneel psycholoog verwacht mag worden.

3.3 Respect

3.3a Algemeen

Artikel 55

Respect voor kennis, inzicht en ervaring

Psychologen geven zich rekenschap van en respecteren de kennis, het inzicht en de ervaring van de betrokkene.

Artikel 56

Respect voor psychische en lichamelijke integriteit

Psychologen respecteren de psychische en lichamelijke integriteit van de betrokkene en tasten deze niet in diens waardigheid aan. Zij dringen niet verder door in het privéleven van de betrokkene dan voor het doel van hun beroepsmatig handelen noodzakelijk is.

Artikel 57

Respect voor eigenheid en diversiteit

Psychologen houden rekening met de waarden, eigenschappen en omstandigheden van elke cliënt of cliënt-systeem. Zij onderkennen hierbij dat hun eigen waarden, normen en identiteit hun professioneel handelen kunnen beïnvloeden. Psychologen spannen zich ervoor in cultuur en diversiteit te verdisconteren in de professionele activiteiten. Zij maken geen ongerechtvaardigd onderscheid wegens etniciteit, geslacht, genderidentiteit, leeftijd, levensovertuiging, godsdienst, politieke gezindheid, seksuele gerichtheid, handicap of op welke grond dan ook.

3.3b Autonomie en zelfbeschikking

Artikel 58

Respect voor autonomie en zelfbeschikking

In hun beroepsmatig handelen respecteren en bevorderen psychologen de autonomie en zelfbeschikking van de betrokkenen. In het bijzonder komt die zelfbeschikking van de betrokkene tot uiting in het recht om de professionele

relatie met de psycholoog al dan niet aan te gaan, voort te zetten, dan wel te beëindigen.

Artikel 59

Respectvol handelen bij beperkte zelfbeschikking

De zelfbeschikking van de cliënt kan worden beperkt door diens leeftijd, aanleg en ontwikkeling, geestelijke gezondheid, door wettelijke bepalingen of door de beslissingsbevoegdheid van een externe opdrachtgever, die deze ontleent aan een hem of haar opgedragen wettelijke taak of rechterlijke beslissing. In dat geval laten psychologen binnen deze beperkingen de zelfbeschikking van de cliënt zoveel mogelijk tot zijn recht komen.

Artikel 60

Toestemming bij aangaan of voortzetten van de professionele relatie

De psycholoog kan uitsluitend een professionele relatie met de cliënt aangaan of voortzetten met diens toestemming. Die toestemming is echter niet nodig als de professionele relatie tot stand komt als gevolg van een opdracht door een externe opdrachtgever, die daartoe een door de wet toegekende bevoegdheid heeft.

Artikel 61

Aangaan en voortzetten van de professionele relatie

Voorafgaande aan en tijdens de duur van de professionele relatie verstrekken psychologen duidelijke informatie aan de cliënt, passend bij diens bevattingsvermogen, zodat deze in staat is vrij en welingelicht in te stemmen met het aangaan en voortzetten van de professionele relatie. Psychologen overleggen tijdig met de cliënt om na te gaan of de cliënt alle informatie heeft begrepen. Psychologen stellen zich hierbij op de hoogte van de situatie en behoeften van de cliënt en nodigen deze uit vragen te stellen.

Artikel 62

Informatie bij het aangaan en voortzetten van de professionele relatie

Psychologen geven bij het aangaan en voortzetten van de professionele relatie de informatie bij voorkeur schriftelijk.

Zij lichten deze informatie mondeling toe en leggen deze vast in het dossier. De informatie bevat voor zover van toepassing:

- het doel van de professionele relatie, de werkwijze, de duur, de evaluatie, de context waarin die plaatsvindt, de positie van de cliënt en de rol van de psycholoog;
- de methoden die in aanmerking komen en wat daarvan wel en niet te verwachten is en eventuele neveneffecten of alternatieven;
- de financiële en andere voorwaarden waaronder psychologen hun opdracht aanvaarden, voor zover deze informatie voor betrokkenen van belang is voor het verlenen van hun toestemming en medewerking aan de uitvoering van de opdracht;
- de personen met wie de psycholoog in de professionele relatie samenwerkt, al dan niet in multidisciplinair verband;
- de soort gegevens die over de cliënt worden verzameld, de wijze waarop en hoe lang deze worden bewaard;
- de geheimhoudingsplicht, wijze van eventuele gegevensverstrekking en aan wie wordt gerapporteerd;
- de regels in de Beroepscode met betrekking tot inzage en afschrift, correctie, vernietiging van het dossier en blokkering van de rapportage;
- de gebondenheid van de psycholoog aan de Beroepscode en klacht- en tuchtrecht.
- en andere relevante informatie.

Artikel 63

Dezelfde informatie voor externe opdrachtgever en cliënt

Vóór de aanvang van de professionele relatie dient de psycholoog zich ervan te vergewissen dat zowel de externe opdrachtgever als de cliënt of het cliëntsysteem over dezelfde informatie beschikt over het doel en de opzet van de professionele relatie en over de voorgenomen werkwijze. De opdracht kan slechts doorgang vinden als over doel en opzet tussen hen overeenstemming bestaat. Bij wijziging van de situatie of van de opdracht dient de psycholoog tot hernieuwde afspraken te komen.

Artikel 64

Overleg over invulling van de professionele relatie

De psycholoog biedt de cliënt de gelegenheid voor overleg over diens wensen en meningen betreffende de invulling van de professionele relatie, tenzij dat een goede voortgang van de professionele relatie in de weg staat.

Artikel 65

Informatie en instemming bij professionele activiteiten in ruimere zin

Als er sprake is van professionele werkzaamheden van de psycholoog, die niet aangemerkt kunnen worden als een professionele relatie in de zin van deze code, dan gelden de bepalingen in deze paragraaf, voor zover zij van toepassing zijn op betrokkene(n) bij die professionele werkzaamheden.

Artikel 66

Inzage in en afschrift van het eigen dossier

Psychologen geven de cliënt desgevraagd inzage in en afschrift van het dossier. Zij bieden daarbij aan tekst en uitleg te verschaffen. Alvorens de cliënt inzage te geven verwijderen zij de gegevens die betrekking hebben op anderen, voor zover die niet door de cliënt zelf zijn verstrekt.

Als er sprake is van een professionele relatie met een cliëntsysteem, worden daarbij van de afzonderlijke personen alle gegevens, die niet tegelijkertijd betrekking hebben op andere personen in dat systeem, op zodanige wijze bewaard, dat aan ieder afzonderlijk gelegenheid tot inzage gegeven kan worden zonder de vertrouwelijkheid van de gegevens van de anderen te schenden.

Artikel 67

Toegankelijkheid van het dossier

Psychologen richten het dossier naar vorm en inhoud zo in dat het voor de cliënt redelijkerwijs toegankelijk is.

Artikel 68***Verbetering van, aanvulling op of verwijdering van gegevens in het dossier***

Psychologen corrigeren die gegevens in het dossier, waarvan de cliënt aannemelijk maakt dat ze onjuist zijn, onvolledig, of niet ter zake doen, gezien de doelstelling van het dossier en voor zover deze op de cliënt betrekking hebben. Dit geldt niet voor de bevindingen en conclusies, deze behoren tot de professionele verantwoordelijkheid van psychologen.

Op verzoek van de cliënt worden door hem of haar opgestelde notities met diens opvattingen m.b.t. de gegevens in het dossier en de professionele relatie in het dossier opgenomen.

Artikel 69***Recht op vernietiging van het dossier***

Op schriftelijk verzoek van de cliënt wordt het dossier of worden bepaalde gegevens daarin binnen een redelijke termijn vernietigd. De psycholoog bewaart het schriftelijke verzoek gedurende de bewaartermijn. Het verzoek van de cliënt om vernietiging wordt niet ingewilligd als het dossier betrekking heeft op een professionele relatie in opdracht van een externe opdrachtgever die een door de wet toegekende bevoegdheid heeft om nakoming van de opdracht te eisen, en deze opdrachtgever niet met vernietiging instemt. De psycholoog voldoet ook niet aan dit verzoek wanneer de cliënt een klacht tegen de psycholoog heeft ingediend of dit overweegt.

3.3c Vertrouwelijkheid**Artikel 70*****Geheimhouding***

In het directe contact met de betrokkene(n) gaan psychologen een vertrouwensrelatie aan. Daarom zijn psychologen verplicht tot geheimhouding van hetgeen hen uit hoofde van de uitoefening van hun beroep ter kennis komt, voor zover die gegevens van vertrouwelijke aard zijn. Onder deze verplichting valt ook het professionele oordeel van

psychologen over de betrokkene. De geheimhoudingsverplichting blijft na beëindiging van de professionele relatie bestaan.

Artikel 71***Ruimtelijke privacy***

Psychologen bieden de cliënt een omgeving waarin zij niet waargenomen worden door derden tijdens de professionele activiteiten, tenzij de cliënt ermee instemt dat derden die activiteiten kunnen waarnemen.

Artikel 72***Zorgvuldigheid in de communicatie***

Psychologen nemen in redelijkheid alle voorzorgsmaatregelen dat er in de schriftelijke, telefonische of elektronische communicatie met de cliënt of met andere betrokkenen geen vertrouwelijke gegevens over de cliënt, zonder diens instemming, ter kennis komen van derden. In een vroeg stadium overleggen psychologen daartoe met de cliënt of met betrokken derden hoe de communicatie het best kan verlopen en hoe deze moet worden vormgegeven om de vertrouwelijkheid met betrekking tot de cliënt te bewaren.

Artikel 73***Geheimhouding bij rapportage en gegevensverstrekking***

Als er met toestemming van de cliënt bepaalde gegevens worden verstrekt of wordt gerapporteerd aan derden, dan geldt er geen geheimhoudingsplicht jegens de ontvanger van die gegevens of van het oordeel dat in de verklaring of rapportage is vervat. Voor het overige dat hen ter kennis mocht komen hebben psychologen een geheimhoudingsplicht.

Artikel 74***Doorbreken van de geheimhouding***

Psychologen zijn niet gehouden geheimhouding in acht te nemen als zij gegronde redenen hebben om te menen dat het doorbreken van de geheimhouding het enige en laatste middel is om direct gevaar voor personen te voorkomen, dan wel wanneer zij door wettelijke bepalingen of een rechterlijke beslissing daartoe worden verplicht.

Artikel 75***Informatie over het doorbreken van de geheimhouding***

Als te voorzien is dat een dergelijke situatie zich kan voordoen, stellen psychologen de betrokkene vooraf ervan op de hoogte dat zij in dat geval genooddaakt kunnen zijn de geheimhouding te doorbreken, tenzij door een dergelijke mededeling acuut gevaar voor henzelf of derden kan ontstaan. In dat laatste geval informeren psychologen de betrokkene achteraf.

Artikel 76***Reikwijdte van het doorbreken van de geheimhouding***

Als psychologen besluiten tot het doorbreken van de geheimhouding dan mag die doorbreking zich niet verder uitstrekken dan in de gegeven omstandigheden is vereist en dienen zij de betrokkene van hun besluit op de hoogte te stellen, tenzij door een dergelijke mededeling acuut gevaar voor hen zelf of derden kan ontstaan

Artikel 77***Beroep op verschoning***

Psychologen zijn verplicht zich tegenover de rechter te beroepen op verschoning, als het afleggen van een getuigenis of het beantwoorden van vragen hen in strijd brengt met hun geheimhoudingsplicht.

Artikel 78***Vertrouwelijkheid jegens andere personen dan cliënt***

Als het noodzakelijk is om gegevens in het dossier op te nemen, die betrekking hebben op andere personen dan de cliënt en die gegevens niet door de cliënt zelf zijn verstrekt, dan worden deze in zodanige vorm opgenomen, dat ze tijdelijk te verwijderen zijn, zodat bij inzage door de cliënt de vertrouwelijkheid van die gegevens gewaarborgd kan worden.

Artikel 79***Vertrouwelijkheid jegens personen in een cliëntsysteem***

Voor zover gegevens noodzakelijkerwijs op meerdere personen tegelijk betrekking hebben, dan legt de psycholoog deze vast in een dossier over het betreffende cliëntsysteem.

Voorafgaand aan het opnemen van gegevens in zo'n dossier deelt de psycholoog dat aan elk van de betrokkenen mee, en wijst hen erop dat daaruit een beperking kan voortvloeien van het recht op inzage en afschrift, voor zover dat noodzakelijk is om de vertrouwelijkheid van elkaars gegevens te waarborgen.

Artikel 80***Beveiliging van het dossier***

Psychologen controleren en bewaken dat het dossier op zodanige wijze wordt bewaard dat zonder hun toestemming niemand toegang daartoe heeft, zodat de vertrouwelijkheid van de gegevens bewaard blijft.

3.3d Gegevensverstrekking**Artikel 81*****Gegevensverstrekking aan derden***

De psycholoog verstrekt uitsluitend die gegevens uit het dossier aan derden die relevant en noodzakelijk zijn voor de specifieke vraagstelling en waarvoor de cliënt vooraf gerichte toestemming heeft verleend. Onder gegevens wordt ook het professionele oordeel van psychologen verstaan. Om de toestemming van de cliënt te verkrijgen stelt de psycholoog de cliënt in de gelegenheid om de gegevens vooraf in te zien.

Artikel 82***Verstrekking van gegevens zonder toestemming***

Voor het verstrekken van gegevens aan andere beroepsbeoefenaren is geen toestemming van de cliënt noodzakelijk als die andere beroepsbeoefenaren rechtstreeks betrokken zijn bij de professionele relatie van de psycholoog. De cliënt wordt hiervan van tevoren op de hoogte gesteld. De psycholoog beperkt de gegevensverstrekking tot die gegevens en beoordelingen die noodzakelijk zijn voor de werkzaamheden van die andere beroepsbeoefenaren.

Artikel 83***Wettelijk verplichte verstrekking van gegevens en van beoordelingen***

Voor het verstrekken van gegevens en van beoordelingen aan derden is geen toestemming van de cliënt noodzakelijk wanneer de psycholoog op grond van een wettelijke bepaling verplicht is deze te verstrekken. De cliënt wordt hiervan van tevoren op de hoogte gesteld.

Artikel 84***Gegevensverstrekking aan medewerkers***

Er is geen toestemming van de cliënt noodzakelijk voor het verstrekken van gegevens aan personen die onder directe leiding van de psycholoog meewerken aan de uitvoering van de professionele relatie. De psycholoog beperkt de gegevensverstrekking tot de voor de werkzaamheden van die medewerkers noodzakelijke gegevens.

Artikel 85***Informatieverstrekking voor wetenschappelijk onderzoek***

Ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek kan de psycholoog desgevraagd aan derden gegevens verstrekken. Deze gegevens dienen zo te worden aangeleverd, dat de herleidbaarheid tot de persoon van de cliënt daarbij wordt uitgesloten, tenzij dat gezien het doel van het onderzoek niet mogelijk is. In dat geval kunnen die gegevens alleen met toestemming van de cliënt worden verstrekt.

Artikel 86***Gegevens voor publicaties, onderwijs, kwaliteitszorg, supervisie en intervisie***

Voor wetenschappelijke publicaties, onderwijs, kwaliteitszorg, supervisie en intervisie mag de psycholoog uitsluitend gegevens van en oordelen over een cliënt gebruiken en verstrekken waaruit diens identiteit niet te herleiden is. De combinatie van gegevens en beschreven omstandigheden mag er niet toe kunnen leiden dat derden daaruit de cliënt herkennen, tenzij de cliënt toestemming heeft gegeven voor een dergelijke gegevensverstrekking.

Artikel 87***Verstrekking van gegevens over een ander dan de cliënt***

Wanneer er in het dossier gegevens aanwezig zijn over een ander dan de cliënt, en deze gegevens niet door de cliënt zelf zijn verstrekt, dan verstrekt de psycholoog deze niet aan derden, dan met gerichte toestemming van die ander en alleen voor zover zij relevant en noodzakelijk zijn voor de specifieke vraagstelling. De toestemming wordt schriftelijk vastgelegd.

Artikel 88***Verplichtingen jegens de externe opdrachtgever***

Onverlet het bepaalde in artikel 69 en 95 verstrekt de psycholoog aan de externe opdrachtgever de gegevens die noodzakelijk zijn om declaraties te specificeren.

3.3e Rapportage**Artikel 89*****Rapportage in opdracht van de cliënt***

Psychologen brengen rapportages in opdracht van de cliënt uitsluitend aan de cliënt uit. Zij doen dat bij voorkeur schriftelijk.

Artikel 90***Toestemmingsvereiste voor rapportage aan derden***

Voor rapportage aan derden is vooraf de gerichte toestemming van de cliënt noodzakelijk. Om de toestemming van de cliënt te verkrijgen stelt de psycholoog de cliënt in de gelegenheid de rapportage vooraf in te zien.

Artikel 91***Rapportage aan derden***

Psychologen brengen rapportages aan een derde als regel schriftelijk uit. Als gemotiveerd kan worden dat schriftelijke rapportage niet in overeenstemming kan worden gebracht met het doel van de opdracht, wordt vooraf afgesproken dat de rapportage mondeling wordt uitgebracht.

Artikel 92***Gelegenheid tot inzage voorafgaand aan de rapportage***

Als de psycholoog rapporteert aan een derde, biedt deze de cliënt de gelegenheid tot inzage voordat de rapportage wordt uitgebracht. Het recht op inzage geldt niet voor delen in het rapport die betrekking hebben op anderen. Wanneer de rapportage feitelijk wordt uitgebracht verschaft de psycholoog de cliënt desgevraagd een afschrift, voor zover de rapportage op de cliënt betrekking heeft.

Artikel 93***Mondelinge rapportage aan een derde***

Wanneer de psycholoog de rapportage mondeling wil uitbrengen met in achtneming van artikel 91, dan bespreekt de psycholoog de inhoud daarvan vooraf met de cliënt.

Artikel 94***Correctie, aanvulling of verwijdering van gegevens in de rapportage***

De gegevens in de rapportage, waarvan de cliënt aanmerkelijk maakt dat ze feitelijk onjuist of onvolledig zijn danwel niet ter zake doen gezien de doelstelling van de rapportage, worden door de psycholoog gecorrigeerd, aangevuld of verwijderd. Dit geldt niet voor de bevindingen en conclusies, deze behoren tot de professionele verantwoordelijkheid van de psycholoog.

Artikel 95***Blokken van de rapportage aan de externe opdrachtgever***

De cliënt heeft het recht om de rapportage aan de externe opdrachtgever te blokkeren. Dat recht is er echter niet als het blokkeringsrecht op grond van een wettelijke regeling niet van toepassing is verklaard of wordt uitgesloten. De psycholoog kan, in geval er geen wettelijke regeling van toepassing is, tot het oordeel komen dat er een zwaarwegend belang bestaat, dat zich tegen het blokkeringsrecht verzet. In beide gevallen stelt de psycholoog de cliënt in de gelegenheid eventuele bezwaren tegen de rapportage op schrift te stellen en deze gelijktijdig met de rapportage naar de externe opdrachtgever te sturen.

Als de cliënt geen recht heeft om de rapportage te blokkeren, dient de psycholoog de cliënt daarop voorafgaande aan de professionele relatie schriftelijk te wijzen.

Artikel 96***Inzage- en blokkeringsrecht bij rapportage over een cliëntsysteem***

Cliënten kunnen niet zonder meer een beroep doen op bovenstaande bepalingen met betrekking tot inzage en blokkering van de rapportage als zij deel uitmaken van een cliëntsysteem. Het doel van de rapportage en/of de vertrouwelijkheid ten opzichte van de anderen kunnen zich tegen inzage en blokkering verzetten. Voor zover dat het geval is, dienen de cliënten voorafgaand aan de professionele relatie daarover te worden ingelicht.

Artikel 97***Rapporteren over anderen dan de cliënt***

Bij het uitbrengen van rapportages beperken psychologen zich bij het geven van oordelen en adviezen alleen tot die aangaande de cliënt. Zij geven geen oordelen of adviezen met betrekking tot anderen.

Mocht het voor het doel van de rapportage toch noodzakelijk zijn om gegevens te verstrekken over een ander dan de cliënt, dan beperken psychologen zich tot die gegevens die zij uit eigen waarneming of onderzoek hebben verkregen. Voor het verstrekken van deze gegevens is gerichte toestemming van die andere betrokkene noodzakelijk. Indien psychologen niet uit eigen waarneming of onderzoek over gegevens beschikken over een ander dan de cliënt, dan betrachten zij bij het verstrekken van deze gegevens uiterste terughoudendheid en geven zij de bron van wie zij deze gegevens hebben verkregen en het belang daarvan aan.

Artikel 98

Rapportage beperken tot noodzakelijke gegevens

De psycholoog beperkt zich in rapportages tot het vermelden van die gegevens en beoordelingen die voor het doel van de rapportage noodzakelijk zijn. Het rapport dient minimaal aan de volgende eisen te voldoen:

- Het rapport vermeldt de feiten, omstandigheden en bevindingen waarop het berust;
- Het rapport geeft blijk van een geschikte methode van onderzoek om de vraagstelling te beantwoorden;
- Uit de rapportage moet duidelijk blijken op welke gronden de bevindingen en conclusies berusten en wat de beperkingen daarvan zijn;
- Het rapport vermeldt de bronnen waarop het berust, daaronder begrepen de gebruikte literatuur en de geconsulteerde personen;
- In de rapportage wordt melding gemaakt van de vertrouwelijke aard en na verloop van welke termijn de conclusies redelijkerwijs hun geldigheid hebben verloren.

3.4 Deskundigheid

Artikel 99

Noodzaak van kritische bezinning

Psychologen denken kritisch na over hun beroepsmatig handelen en over de persoonlijke waarden en motieven die bij dat handelen een rol spelen. Zij stellen hun beroepsmatig handelen met enige regelmaat aan de orde in (inter-)collegiaal overleg, zoals intervisie. Zij volgen de ethische discussie binnen hun beroepsgroep.

Artikel 100

Kennis van wettelijke bepalingen

Psychologen stellen zich op de hoogte van de wettelijke bepalingen die in hun werkveld van toepassing zijn en handelen ernaar.

Artikel 101

In stand houden en ontwikkelen professionele deskundigheid

Psychologen houden hun professionele deskundigheid in stand en ontwikkelen deze in overeenstemming met de recente ontwikkelingen in de psychologie. Zij volgen de voor hen relevante vakliteratuur en bij- en nascholing.

Artikel 102

Gebruik van doeltreffende en doelmatige methoden

Psychologen kiezen methoden die doeltreffend en doelmatig zijn en geven zich rekenschap van de beperkingen van die methoden.

Artikel 103

Professionele en persoonlijke beperkingen

Psychologen onderkennen hun professionele en persoonlijke beperkingen en zijn daar open over. Waar nodig roepen zij deskundig advies en ondersteuning in en verwijzen de cliënt zo nodig door.

Artikel 104

Grenzen van de eigen deskundigheid

Psychologen nemen in hun beroepsmatig handelen de grenzen van hun deskundigheid in acht en aanvaarden geen opdrachten waarvoor zij de deskundigheid missen.

Artikel 105

Grenzen van het domein van de psychologiebeoefening

Aan elke opdracht dient een duidelijk omschreven doel- of vraagstelling ten grondslag te liggen. Psychologen nemen geen opdracht aan waarvan de doel- of vraagstelling niet valt binnen het domein van de psychologiebeoefening. Evenmin doen zij dat als de beschikbare methoden en technieken ontoereikend zijn voor een verantwoorde interventie of beantwoording van de vraagstelling.

Als psychologen een dergelijke opdracht krijgen, treden zij met de opdrachtgever in overleg om de doel- of vraagstelling te herformuleren voordat zij de opdracht kunnen aannemen.

Artikel 106***Kwalificatie***

Psychologen hanteren alleen methoden, waarvoor zij door opleiding, training en ervaring zijn gekwalificeerd.

Artikel 107***De wetenschappelijke basis van het beroepsmatig handelen***

Psychologen moeten hun beroepsmatig handelen kunnen verantwoorden in het licht van de stand der wetenschap ten tijde van dat handelen, zoals deze uit de vakliteratuur blijkt.

Artikel 108***Voorkómen van verminderd vermogen tot verantwoorde beroepsuitoefening***

Voor zover mogelijk onderkennen psychologen in een vroeg stadium tekenen die wijzen op zodanige persoonlijke, psychische of fysieke problemen, dat hun beroepsmatig handelen negatief beïnvloed dreigt te worden. Zij roepen tijdig deskundig advies en ondersteuning in om de problemen te voorkomen of te verminderen.

Artikel 109***Staken van het beroepsmatig handelen bij verminderd vermogen***

Psychologen staken hun beroepsmatig handelen indien hun psychische, lichamelijke of oordeelkundige vermogens zodanig zijn aangetast of verminderd, dat dit een verantwoorde beroepsuitoefening in de weg staat en zolang als deze toestand voortduurt.

Deel 2. Trefwoordenregister

Trefwoord

Aangaan van de professionele relatie

Aanvaarden van opdrachten

Aanvulling op gegevens

Absentie; waarneming bij onvoorziene ~

Afgeleide verplichtingen

Afschrift

Afwijken van de Beroepscode

Algemene voorwaarden

Anderen > derden

Autonomie en zelfbeschikking

Beëindiging van de professionele relatie

Begin van de professionele relatie

Begrippen: definities van ~

Belangen

~ afweging

~ tegenstelling

~ verstrengeling

Beperkingen

– methoden; resultaten; uitspraken

– professionele en persoonlijke ~

– zelfbeschikking van de cliënt

Beroepscode; afwijken van ~

Beroepsethisch

~ dilemma

~ reflectie

~ toetsing

Beroepsmatig handelen

Artikel

1.1 – 1.3 – 1.4 – 1.5 – 1.10 – 1.14 – 4 – 6 – 7 – 20 – 39
– 54 – 59 – 61 – 62 – 63 – 64 – 65 – 66 – 67 – 69 – 70
– 71 – 82 – 84 – 94 – 95

30 – 49 – 104

68 – 94

18 – 19

30

66 – 79 – 92

3 – 4

62

1.6 – 1.15 – 66 – 72 – 73 – 75 – 76 – 83 – 86 – 90
– 91 – 95 – 97

11 – 58 – 59

20 – 38 – 40 – 54 – 59 – 70

19 – 37 – 60 – 61 – 62 – 63 – 64 – 65

1

1.2 – 6 – 7 – 8 – 20 – 32 – 48

3

20

47

12

102

51 – 103

59

3 – 4

3 – 4

Inleiding – 99

33 – 36

Inleiding – 1.1 – 1.2 – 1.7 – 1.9 – 1.14 – 9 – 13 – 18 –
20 – 21 – 23 – 25 – 28 – 30 – 31 – 32 – 33 – 39 – 40 –
44 – 47 – 56 – 62 – 99 – 104 – 107 – 108 – 109

Betrokkene	Inleiding – 1.2 – 1.12 – 10 – 11 – 21 – 23 – 48 – 51 – 53 – 54 – 56 – 58 – 70 – 72 – 75 – 76 – 97
Betrouwbaarheid	37 – 38 – 39
Bewaren	1.13 – 1.14 – 19 – 62 – 66 – 69 – 80
~ van het dossier	34
Bijzondere omstandigheden	3 – 4 – 5
Blokken van rapportage	62 – 95 – 96
Bronvermelding	44 – 97
Cliënt	1.4
Cliëntsysteem	1.5 – 1.8 – 1.14 – 48 – 63
- inzage en blokkeringsrecht bij ~	66 – 79 – 96
Collega	18 – 31 – 32
Conclusies	26 – 94
Consulteren van collega's	4
Continuïteit van het beroepsmatig handelen	18 – 19 – 20
Continuïteit van de professionele relatie	1.14 – 18
Correctie van gegevens	62 – 68 – 94
Curator	1.11
Declaraties	88
Derden > anderen	1.6 – 1.16 – 66 – 72 – 73 – 75 – 76 – 81 – 86 – 90 – 91 – 92 – 93 – 95 – 96
Deskundig (e(n))	18 – 19 – 103 – 107
Deskundigheid	Inleiding – 12 – 31 – 41 – 42 – 101 – 104
Dierenleed	24
Dilemma	Inleiding – 3
Discretionaire ruimte	Inleiding
Discriminatie	57
Disfunctioneren	108 – 109
Diversiteit	57
Doel	
~ van het beroepsmatig handelen	21 – 23 – 56
~ van de beroepsethische reflectie	Inleiding
~ van het dossier	1.14 – 34 – 68
~ van de opdracht	91
~ van de professionele relatie	19 – 62 – 63
~ van de rapportage	26 – 94 – 97
~ van het wetenschappelijk onderzoek	85
Doeltreffende en doelmatige methoden	102
Doorbreken van de geheimhouding	74 – 75 – 76

Dossier	1.14 – 1.16 – 67 – 68 – 80
- bewaartermijn van het ~	34
~ betreffende een cliëntsysteem	79
~ gegevens over andere personen	78 – 96
- inzage in het ~	66
- vernietiging van het ~	69
- volledigheid en actualiteit van het ~	19
> <i>zie ook gegevens</i>	
Echtgenoot, geregistreerde partner, levensgezel, familie	9
Eerlijk, eerlijkheid	10 – 40 – 41 – 42 – 43 – 44 – 45
Ervaring	
~ van de cliënt	21 – 55
~ van de psycholoog	12 – 31 – 44 – 106
Ethisch bewustzijn	Inleiding – 37 – 99
Ethisch(e)	
~ dilemma	
~ discussie	Inleiding – 32 – 99
~ en professionele normen	Inleiding – 15 – 30
Externe opdrachtgever	1.8 – 1.9 – 5 – 59 – 60 – 63 – 69 – 95
- verplichtingen jegens ~	88 – 95
Familie, echtgenoot, geregistreerde partner, levensgezel	9
Financiële voorwaarden	1.7
Gegevens	1.13 – 1.14 – 19 – 45 – 62 – 66 – 68 – 70 – 72 – 78 –
	79 – 80 – 83 – 84 – 88 – 94
~ voor publicaties, supervisie, etc	86
Gegevensverstrekking	1.16
~ aan andere beroepsbeoefenaren	82
~ aan derden	73 – 97
~ aan medewerkers	84
~ voor wetenschappelijk onderzoek	85
Geheimhouding	30 – 70 – 73 – 77
- doorbreken van ~	74 – 75
~ bij rapportage	73
- reikwijdte van het doorbreken van ~	76
> <i>zie ook vertrouwelijkheid</i>	
Grenzen	
~ van het beroepsmatig handelen	102 – 103 – 104 – 105 – 106 – 107 – 108 – 109
~ van de eigen deskundigheid	13 – 104

~ van de psychologiebeoefening	105
Hulp en steun aan collega's, etc.	31
Indirecte effecten van het beroepsmatig handelen	23
Informatie en instemming	65 – 72
Informatie	
~ bij aangaan van de professionele relatie	61 – 62
~ bij aanvaarden van opdrachten	63
~ over alternatieven	62
- dezelfde ~ voor opdrachtgever en cliënt	63
~ over het doorbreken van vertrouwelijkheid	75
~ aan de ouder zonder gezag	7
~ bij professionele activiteiten in ruimere zin	65
Instemming	58 – 62 – 65 – 72
Integriteit	Inleiding – 10 – 39 – 40 – 41 – 47 – 48 – 49 – 50 – 51 – 52 – 53 – 54 – 56
Interdisciplinaire samenwerking	82
Intervisie	86 – 99
Inzage	62 – 78 – 79
~ en afschrift van het dossier	66 – 79
~ en blokkeringsrecht bij cliëntsysteem	96
~ voorafgaand aan de rapportage	92
Kennis, inzicht en ervaring van betrokkene	55
Kind	6 – 7 – 8
Klachtenprocedure, medewerking aan ~	Inleiding – 36
Kritisch	32
~ bezinning	99
Kwalificatie	12 – 42 – 106
Kwaliteit	Inleiding
~ van het beroepsmatig handelen	13
~ van medewerkers	30
~ van de professionele relatie	1.14
~ van het team	29
Lichamelijke	
~ integriteit van betrokkene	56
~ vermogens	109
Medeverantwoordelijkheid	29

Medewerkers	30 – 84
Meerderjarige wilsonbekwame cliënt	8
Meervoudige rollen; vermijden van ~	50 – 51
Mentor	1.11
Methoden	12 – 16 – 62 – 102 – 105 – 106
Minderjarige cliënt	6
Misbruik	9 – 25 – 26 – 27 – 41
- voorkómen van ~	25 – 26 – 27
Misleiding	40
Mondelinge	
~ presentaties	44
~ rapportage	1.17 – 91 – 93
~ toelichting	62
Nalatenschappen en geschenken	46
Negatieve ervaringen	21
Non discriminatie	57
Onafhankelijkheid en objectiviteit	39
Onderwijs, onderwijsdoeleinden	10 – 86
Onderzoeksgegevens	45
Ongerechtvaardigde verwachtingen	43
Onverenigbare	
~ opdrachten	49
- onderkennen van ~ belangen	48
Onvoorziene absentie; waarneming bij ~	18 – 19
Opdracht	1.7
Opdrachtgever	1.8 – 27 – 48 – 105
- externe ~	1.9 – 5 – 60 – 63 – 69 – 95
- verplichtingen jegens externe ~	88
Opleiding	12 – 42 – 106
Ouders	6 – 7 – 8
Overleg over de professionele relatie	38 – 64 – 72
Persoonlijke	
~ beperkingen	103 – 108 – 109
~ belangen	47
~ relatie na het beëindigen	54
~ relatie met cliënten	53 – 54
~ waarden en motieven	99
~ werkaantekeningen	1.14 – 1.15
Plagiaat	44

Privacy > zie vertrouwelijkheid	
Procedure; klachten ~	Inleiding – 36
Proefdieren	24
Professionalisering	Inleiding
Professionele	
~ activiteiten	33 – 44 – 65
~ beperkingen	12 – 103 – 108 – 109
~ deskundigheid	101
~ en ethische normen	15
~ handelingsruimte	Inleiding
~ kwaliteit	30
~ oordeel	70
~ relatie	1.3 – 1.4 – 1.5 – 1.10 – 6 – 20 – 54 – 58 – 66 – 68 – 70
	82 – 84
- continuïteit van ~	1.14 – 18
- doel van ~	62 – 63 – 64
- begin van ~	37 – 58 – 61 – 62 – 63 – 64 – 95 – 96
- einde van ~	20 – 34 – 38 – 54 – 58 – 70
- wijzigingen in ~	61
~ rol	Inleiding – 50 – 51
~ standaard	Inleiding – 1.18 – 15
~ uitspraken	22
~ verantwoordelijkheid	9 – 20 – 30
~ verantwoording	33 – 35 – 107
~ verplichting	11
Psychische integriteit	56
Publicaties	44
Rapportage	1.7 – 1.17 – 26 – 27 – 62 – 73 – 89 – 90 – 91 – 92 – 93
	– 94 – 95 – 96 – 97
Relevant(e)	
~ gegevens	1.14 – 97
~ conclusies	97
~ kwalificaties, titels etc.	42
~ in rapportages	98
Respect	11 – 55 t/m 98
Rolintegriteit	46 t/m 54
Rol, rolverwarring, rolvermenging	Inleiding – 10 – 50 – 51
Schade, voorkomen van ~	17 – 23 – 24
Schriftelijke rapportage	89 – 91

Seksuele	
~ gerichtheid	57
~ gedragingen	52
~ relatie met de cliënt	53 – 54
Statistiek	85
Strijdigheid met de code	4
Studenten	31 – 53
Supervisanten	31 – 53
Team	29
Toegang tot het dossier	80
Toegankelijkheid van het dossier	67
Toestemming	73 – 82 – 85 – 86
- gerichte ~	1.12 – 81 – 97
Toetsing van het beroepsmatig handelen	Inleiding – 35 – 36
- maatstaf voor ~	Inleiding
- medewerking aan ~	Inleiding
Uitspraken over personen, zonder hun toestemming	22
Vakbekwaamheid	100 – 101
Verantwoorde beroepsuitoefening	Inleiding – 31 – 37 – 38 – 39 – 108 – 109
Verantwoordelijkheid	9 – 20 t/m 36
~ na beëindiging van de professionele relatie	20
~ voor de continuïteit van de relatie	18
Verantwoording	33 – 34 – 35 – 36 – 107
Verbetering van gegevens	68
Vermelden van opleiding, kwalificaties, titels etc.	42
Vermengen van rollen vermijden	50 – 51
Verminderd vermogen tot beroepsuitoefening	108 – 109
Vernietiging van het dossier; recht op ~	34 – 69
Verschoning	77
Vertegenwoordiging van de cliënt	1.11 – 6 – 7 – 8
Vertrouwelijkheid, privacy	11 – 26 – 49 – 66 – 70 – 72 – 78 – 79 – 80 – 96
Vertrouwen in de psychologiebeoefening	17
Verwijdering van gegevens	66 – 68 – 78 – 94
Verwijzer	1.10
Voorkómen	
~ en beperken van dierenleed	24
~ van misleiding	40
Voortzetten van de professionele relatie	19 – 58 – 60 – 61 – 62

Voorwaarden, financiële en algemene	62
Voorzichtigheid bij nieuwe methoden	16
Vrijheid om te handelen conform de Beroepscode	28
Waardigheid	11 – 56
Waarneming bij onvoorziene absentie	19
Welingelicht aangaan van de professionele relatie	61
Werkomgeving; de psycholoog en diens ~	28 – 29 – 30 – 31 – 32
Wetenschappelijk(e)	
~ onderzoek	10 – 44 – 85
~ publicatie	44 – 86
Wettelijk(e)	
~ bepalingen	5 – 34 – 59 – 74 – 95 – 100
~ vertegenwoordiger(s)	1.11 – 6 – 8
~ vereiste nakoming van de opdracht	5
~ verplichte gegevensverstrekking aan derden	83
Wilsonbekwaam	6 – 8
Zelfbeschikking, autonomie	11 – 58 – 59
Zorgvuldig, zorgvuldigheid	2 – 14 – 54
~ in de communicatie	72
~ bij nieuwe methoden	16
~ in het verkrijgen van onderzoeksgegevens	4

Het Nederlands Instituut van Psychologen

Het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) is met ruim 17.000 leden al meer dan 85 jaar de grootste vereniging van psychologen in Nederland.

Het NIP behartigt de belangen van academisch opgeleide psychologen, bevordert de inzet van psychologische kennis, versterkt de positie van psychologen van alle beroepsniveaus en in alle werkvelden en ondersteunt haar leden in hun beroepsuitoefening.

Het NIP is de beroepsvereniging van alle wetenschappelijk opgeleide psychologen in Nederland, vanaf hun studie, tijdens hun hele loopbaan en in ieder werkveld. Het NIP verenigt en ondersteunt psychologen, bepaalt de professionele norm van het vak en positioneert de psychologen en de psychologie.

Lees meer over het NIP op de website: nip.nl